

Antidogma - Infúzió a dollár

2013 november 18. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Heterodox közgazdászok szerint a világgazdaság csak valamikor 2020 körül fog magához térni, márpedig ?k hitelesebbnek t?nnek, mint az ortodoxok, mert a válságot is idejekorán prognosztizálták, miközben az utóbbiak ab ovo kincstári optimizmusról tettek tanúbizonyságot.

Meg kell érteni a jelenlegi válság természetét. Valójában arról van szó, hogy a '80-as évek neoliberais forradalma óta, amikor Thatcher és Reagan brutálisan csökkentette a tehetősök adóját, megfojtotta a szakszervezeteket, és megteremtette a dolgozók, valamint a középosztály általános elszegényedésének feltételeit, a világ hirtelen a pénzügyi szféra felé fordult, és a vagyonosok többé már nem a fogyasztásba, tehát a termelő ágazatokba investáltak, hanem a (rövid távon legalábbis) busásabb haszonnal kecsegtető pénzügyi spekulációkba. Jelenleg még a legnagyobb vállalatok is piaci spekulációkból nyerik az üzleti forgalmuk majdnem felét (30 évvel ezelőtől 15 százalék volt ez az arány), nem pedig a javak megtermeléséből. Ugyanakkor az amerikai reálbérek – ha levonjuk belőlük az inflációt – az 1968-as szinten stagnálnak.

Akkor vajon minek volt tulajdonítható az átlagamerikai életszínvonalának emelkedése a válság előtt? A válasz egyszerű: a hitelnek. Az USA-ban a háztartások, a városok, a régiók hitelből élnek, ahogyan a szövetségi államok kormányai is. Az egész amerikanizált Nyugat hitelből él, ami azt jelenti, hogy nem a jövedelmeinek megfelelően, hanem más országok kárára, amelyek nem fogyasztanak annyit, mint amennyit fogyaszthatnának, és nem vesznek fel hitelt.

Mostanra azonban eljött a kiegyensúlyozás ideje. A nyugati világban senki nem hajlandó elfogadni életszínvonalának csökkenését, pedig erre lesz szükség, legalább 25-30 százalékkal. Egyedül a válság tudja ezt kikényszeríteni, és csak általa fog helyreállni az utóbbi 30 évben erősen felbillent globális egyensúly. A fináncoligarchia kezében lévő médiumok a másodlagos fontosságú országok (Görögország, Portugália, Spanyolország stb.) problémáira helyezik a hangsúlyt, pedig az USA sokkal rosszabb helyzetben van náluk.

Washington és Athén között csak az a különbség, hogy az előbbi nyomtathat pénzt, az utóbbi pedig nem. Az amerikaiak és a görögök is a lehetőségeik fölött élnek, kevesebbet termelnek, mint amennyit fogyasztanak, de az előbbieket értéktelen zöld hasú bankokkal kompenzálják a különbséget, mint valaha a gyarmatosítók, akik üveggyöngyökért vásároltak fel értékes nyersanyagforrásokat. Jelenleg még az egész világ elfogadja ezeket a papírdarabokat valódi javak ellenében, de az egyensúly bármilyen megsértése előbb-utóbb válsághoz vezet, óhatatlanul is kikényszerítve a megsértett rend helyreállítását.

Az USA minden hónapban 85 milliárd dollárt nyomtat, a nemzetközi piacok pedig lélegzetvisszafojtva várják a Fed bejelentését arról, hogy továbbra is folytatja-e a „mennyiségi lazítás” (quantitative easing) hazardjátékát, vagy sem. A pénzpiacok úgy viselkednek, mint az idült drogfüggők: minden jelzés, amely arra utal, hogy a toxikomán esetleg nem kapja meg a szokásos adagját, hisztérikussá teszi. Ugyanez a helyzet az USA-val a dollárkibocsátás kapcsán, amely az a kábítószer.

Egy drogfüggő hosszú és boldog életet élhet? Az erre a kérdésre adandó válasz segít megérteni, hogy mi vár az Egyesült Államokra a következő években. Nem véletlen, hogy Ben Shalom Bernanke jövő januárban elhagyja a Fed kormányzójaként betöltött posztját, noha egy újabb mandátumra is lenne lehetősége. Nyilván nem akar az általa folytatott politika bűnbakja lenni, és még időben le akar szállni a szakadék felé száguldó vonatról, nagyon is tisztában lévén a várható következményekkel. A dollár ellenállhatna, ha nem játszaná a világpénz szerepét, de az a tény, hogy az egész világ kötvényeinek gigantikus terhét hordozza, aláássa a pozícióját. Senki sem mentheti meg. Az USA-ra nagyon nehéz idők várnak, akárcsak a '30-as évekből Nagy Pangás idején. Az amerikaiak

azonban már javában keresik az egérút lehetőségét.

A legvalószínűbb, hogy fizetéseképtelenséget jelentenek, és visszahúzódnak a NAFTA védőszárnyai alá, bevezetnek egy új devizát, az amerót, amellyel kapcsolatban már megállapodtak Kanadával és Mexikóval, és nyalogatni fogják a sebeiket. Az amerikai pénzpiacok összeomlanak, kötvényeik elértéktelenednek, amerikaiak tízmillióinak válik füstté a nyugdíja, az USA élet- és fogyasztási színvonala pedig legalább ötven évvel esik majd vissza. Talán még ennél is fájdalmasabban fogja érinteni az amerikaiak mérhetetlen önimádatát és világcsendűri ábrándjait, hogy – anyagiak híján – a Jenki Szoldateszka külföldi támaszpontjait is fel kell számolni. Ezzel egyidejűleg az USA elveszti a világgazdaságban betöltött vezető szerepét Kína javára, és a továbbiakban már csak regionális vezető lesz, egyik a többiek között.

Az amerikai politika addig nem okozhat szuperinflációt, amíg a dollár játssza a világdeviza szerepét, mert az amerikai valutakibocsátást gyakorlatilag felszívja a világgazdaság, ezzel együtt viszont az USA kiterjeszti saját inflációját az egész világra, elsősorban a feltörekvő országokra, amelyeknek az inflációja legalább 5 százalékos, még ha különböző trükkök révén sikerül is port hinteniük az egész világ szemébe. Ráadásul a dollár nagy részét a pénzpiacok szívják fel, amelyeken különböző buborékokat dagasztanak, amíg ki nem durrannak.

A masszív spekulációt éppen ez a fölösleges pénzmennyiség táplálja, a piaci szereplők éppen ezért követelik a „mennyiségi lazítás” folytatását, vagyis a bankóprés lankadatlan működését. Rövidesen azonban a piacok kártyavárként fognak összeomlani. Az amerikai kormány és a Fed némileg késleltetheti a fatális időpont bekövetkezését, de az összeomlás elkerülhetetlen, és a dolgok jelen állása szerint jövőre vagy legkésőbb 2015-ben fog bekövetkezni. Egyes események gyorsíthatják vagy akár lassíthatják a folyamatot, de meg nem állíthatják.

Az amerikai kapitalista modell természetes öregedési folyamata elkerülhetetlenül e modell halálához fog vezetni, a válság révén pedig lehetővé válik majd a világgazdaság rekonstrukciója – az új globális követelményeknek megfelelően.

Gadag István - demokrata.hu

Ajánló